

Turkish Studies

International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 12/28, p. 409-428

DOI Number: <http://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.12519>
ISSN: 1308-2140, ANKARA-TURKEY

Article Info/Makale Bilgisi

Referees/Hakemler: Doç. Dr. Mehmet SAĞLAM –
Prof. Dr. Mehmet Dursun ERDEM

This article was checked by iThenticate.

OKUL ÖNCESİ DÖNEMDE ÇEVRE EĞİTİMİ UYGULAMA ÖRNEĞİ: MERHABA KOZALAK VE KOZALAĞIN SESİ ETKİNLİKLERİ

Tuğçe GÜZELYURT* - Özge ÖZKAN

ÖZET

Günümüzde sanayileşmenin ve hızlı kentleşmenin hızlanmasıyla yaşam alanlarımız doğal yapılarını kaybetmektedir. İnsanların çevreyi koruması için öncelikle duyarlı ve olumlu tutum geliştirmiş olması gerektiği bilinmektedir. Okul öncesi dönem alışkanlıkların ve davranışların kazanıldığı bir dönemdir. Bu nedenle çocuk için en uygun yöntem olduğu bilinen oyun temelli yöntemlerle çocuğa doğa bilgisi ve sevgisi erken yaşlarda kazandırılmalıdır. Bu bilgiler doğrultusunda, bu araştırmada okul öncesi dönemde doğa bilgisi ve doğa sevgisi ile ilgili ön bilgilerini ortaya koymak ve çocukların farkındalık düzeylerini arttırmak amacıyla nitel araştırma modelinden durum çalışması kullanılmıştır. Araştırmada, nitel veriler yarı yapılandırılmış görüşme formu ile elde edilmiştir. Bu amaçla araştırmacılar tarafından “Merhaba Kozalak” ve “Kozalağın Sesi” adlı bütünleştirilmiş çevre eğitimi etkinlikleri hazırlanmıştır. Araştırma 2016-2017 eğitim öğretim yılında Kırklareli ilinin Babaeski ilçesinde, Milli Eğitim Bakanlığı’na bağlı bir ilköğretim okulunun anasınıfında bulunan 15 öğrenciye uygulanmıştır. Doğal materyaller oyun temelli öğrenme ve formal anlatım yöntemleri kullanılarak tanıtılmıştır. Çocukların etkinlik kapsamında doğal materyalleri tanıma düzeylerine ait frekansları uygulama öncesi ve uygulama sonrası olmak üzere belirlenmiştir. Görüşmeler sonucunda elde edilen veriler içerik analizi ile çözümlenmiştir. Araştırma sonucuna göre çocukların oyun temelli öğrenme yöntemiyle tanıdığı doğal materyallere ilişkin farkındalık düzeyinin, formal anlatım yöntemiyle tanıdığı doğal materyallere ilişkin farkındalık düzeyinden daha yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Çevre Eğitimi, Doğa Sevgisi, Doğal Materyal, Okul Öncesi Dönem.

* Öğr. Gör., El-mek: tugce.guzelyurt@hotmail.com

ENVIRONMENTAL EDUCATION PRACTICE IN PRE-SCHOOL PERIOD: HELLO PINECONE AND SOUND OF PINECONE ACTIVITIES**ABSTRACT**

Nowadays, our living spaces lose their natural structure due to acceleration of industrialization and rapid urbanization. It is known that people should have developed a sensitive and positive attitude in order to protect the environment, firstly. It is a period in which preschool period habits and behaviors are gained. For this reason, children should be given early knowledge and love of nature with game-based methods which are known to be the most appropriate method for the child. In the direction of this information, in this study, a qualitative research model case study was used to reveal preliminary knowledge about nature and nature lovers in pre-school period and to increase children's awareness levels. In the study, qualitative data were obtained by semi-structured interview form. For this purpose, integrated environmental education activities called "Hello Pinecone" and "Sound of Pinecone" were prepared by the researchers. Research In the educational year of 2016-2017, 15 students who were in the kindergarten of a primary school affiliated to the Ministry of National Education were applied in the province of Babaeski of the province of Kırklareli. Natural materials are introduced using game-based learning and formal expression methods. The frequencies of children's recognition levels of natural materials within the scope of the activity were determined before and after the application. The data obtained as a result of the interviews were analyzed by content analysis. According to the research result, the level of awareness of natural materials that children recognize with game-based learning method is higher than the level of awareness of natural materials recognized by formal expression method.

STRUCTURED ABSTRACT**Introduction**

Nowadays, the natural structure of our living spaces is being distorted with the acceleration of the industrialization and the uneven urbanization. This leads to a further reduction in the limited number of natural environments. In addition, children are growing indoors, that is, in environments where there is less interaction with nature (Talay, Aslan and Belkayalı, 2010). For this reason, it is necessary that environment education is given in preschool period about the protection of nature and that children should increase the interaction with nature (Okuyan, Yazıcı and Gedikoğlu, 2012). The preschool period is the period of attainment of attitudes and values. If attitudes and values are not earned at an early age, it is very difficult for them to win in later ages (Erten, 2005). According to Aini ve Lainly'e (2010), the knowledge and skills that children earn at an early age include enhancing respect and care for the natural environment. In order to acquire these skills, nature and human love should be given in the scope of environmental education, firstly

Turkish Studies

(Çevre Bakanlığı, 2003). Surveys reveal that children higher interaction with nature are more sensitive to nature conservation (Karatekin and Aksoy, 2012).

Pre-school environmental education should be presented with appropriate methods and programs for children to understand the environment, develop positive emotions and gain environmental awareness (Nazlıoğlu, 1991; Stevenson, 2007). The preschool period is a process in which gaming activities are often used. For this reason, it is important to organize pre-school settings and to interact with nature through play methods (Karaküçük, 2007; Talay and friends, 2010). Ogelman ve Güngör (2015) determined that environmental education is not appropriate for the development of the child in the study of the theses and articles about environmental education in Turkey. In this respect, it is stated that the most effective method for children is play, and that environmental education should also be used in games. According to Gökler and Yılmaz (1999), the presentation of environmental education to children on the basis of game-based and new experiences provides an opportunity to understand the concepts related to nature and environment. New learning for children is facilitated and made permanent through play. For this reason, the main task of adults is to organize training environments (Erşan, 2006).

One of the factors affecting environmental education is the educational environment. Kıldan and Pektaş (2009) determined that the pre-school teachers' study of science and nature activities did not suffice to apply the classroom environment to science and nature activities. For this reason, the educational environment should be planned in such a way that children can interact directly with the natural environment and natural materials (Güler, 2010). Well-organized educational environments support children's thinking skills and keep them alive. Continuation of the child's interest and active use of the thinking processes ensures that the program is implemented. Environmental education can also be applied in preschool education institutions (Ay, Anagün and Demir, 2015; Civelek and Özyılmaz Akamca, 2017). According to Kiewra and Leselack (2016), natural materials should be used in learning centers while environmental education is applied in the kindergarten environment. For example; it should be natural blocks in the block center, handmade instruments from natural materials in the music center, dramatic play and natural materials encouraging large scale building in messy materials area. In addition, many different natural materials such as logs, sticks, various plants, sand, seeds should be kept in the kindergarten. All these natural materials will support children's creativity and inventiveness. The planning of the learning centers in the class in the interest of the child and the inclusion in the education process is an important issue in terms of applicability (Çelik and Daşcan, 2014; Demirci and Şıvgın, 2017).

As you can see in the literature, it is possible to bring nature information and love to the children through environmental education. Environmental education in preschool education institutions in our country can be given through activities in the classroom environment if it is not possible to be given in the natural environment (Güler, 2010; Civelek and Özyılmaz Akamca, 2017). From these points of view, the aim

of the study is to examine which method is more effective for the children to acquire nature information as a result of environmental education presented by game-based method and formal method. The study seems important to support teachers and their families to give more include to play-based activities in acquiring knowledge and love of nature. In addition, when we examined the studies conducted in our country, we did not find a study about the play based implementation of environmental education in preschool period. For this reason, it is thought that the work done will bring innovation to the literature.

In this context, the following questions were asked to answer.

1. Which methods should be used for a meaningful environmental education in preschool period?
2. How is the effect of the games-based learning method and the informal method on children's knowledge and love?

Method

In this study, the "Integrative Case Pattern" of the case study from the qualitative research model was used in order to obtain in-depth knowledge about the knowledge about nature and love of nature and to increase the awareness level of children. The study group of the study is composed of 15 students who are in the kindergarten of a primary school affiliated to the Ministry of National Education in the province of Babaeski in the province of Kırklareli. This research was carried out in the 2016-2017 academic year. In the study, 15 students participated in the first application phase of the activities, while 14 students participated in the second application phase. Semi-structured "Activity Evaluation Interview Form" developed by researchers was used as data collection tool. Qualitative data in the study were obtained by semi-structured interview form. Through the examination of the literature in detail, the scope validity of the interview form is provided. The answers given by the children were examined by two researchers, and the internal validity was also provided by using the data provided in the opinion group. On the first day of the implementation, children were shown natural materials and awareness of the objects shown was recorded. In addition, on the first day of the research, special education methods used in the preschool period, game based learning method and formal expression method were applied within the scope of science activity integrated with Turkish, game, music and art activities included in the materials shown. On the second day of the implementation, children were shown natural materials again and awareness status was recorded through a semi-structured interview form. There are 2 weeks time difference between application days. It has been noted that this difference is not so long that children can not remember the information they receive on the first day of implementation, and not so short as they can remember very quickly. Content analysis used content analysis. The answers given by the students are grouped in terms of their similarities. By examining the frequencies and percentages of recognition of natural materials before and after the implementation of the children, the children's knowledge levels and the effect of the methods used were examined.

Conclusion, Discussion and Suggestions

According to the findings of the research, It is provided that the children combine the perceptions of the cone and pine wood with the heart symbol, as a result of in the implementation of Hello Pinecone, emphasizing the love for pinecone in the story "Penguin and Pinecone" written by Salina Yoon with the power point presentation to the children and making the heart drawing work on the floor during the activity with pinecone, the children's heart and the heart symbol of the perceptions consolidation. At the end of the activity, the children were asked to make a picture describing their love of nature and pinecone within the scope of the evaluation implementation. 10 children paint a picture of a pine tree, a cone and heart symbol, 5 children paint a pine tree and various beings related to nature. It is thought that the activity called "Hello Pinecone" is effective in giving nature love to children. These findings are consistent with the literature. Similarly, according to researchers, environmental education supports the environmental education of children with familiar activities such as painting, drama and music (Başal, 2003; Samur, 2013).

"Hello Pinecone" and "Voice of Pinecone" in the activities are aimed to increase children's knowledge of nature and some of the natural materials have been introduced to the children only by way of formal expression in the center of science and some by game-based learning within the scope of integrated science activity. According to the findings obtained with the semi-structured interview technique after the application, it was determined that the level of awareness of natural materials (open pinecone, close pinecone, pinecone seed and thuja cone) recognized by children with game-based learning method is higher than the awareness level of natural materials (sycamore seed, fig shell and acorn) recognized by formal expression method.

The findings of the research reveal that game-based education is effective. According to Tomkins and Tunnicliffe (2007), observing natural materials affects children's knowledge levels about nature positively. According to Erten (2005), children should be offered games that love nature in order for children to have positive feelings for the environment and to exhibit environmentally friendly behaviors.

The science learning center in the kindergarten is diversified with natural materials. Thus, a permanent nature-focused classroom structure is provided for children. Natural materials presented at the science learning center, books about nature, magazines, posters and cards; children are expected to have an increasing role in interacting with natural materials and their knowledge of nature. According to Tomkins and Tunnicliffe (2007), teachers should provide opportunities for children to improve their observation skills. According to Onur (2016), environmental education plays an important role in understanding the scientific principles of science education, as well as being an education among the curricula. In line with this information, it is thought that children who interact with nature and recognize nature will develop a positive attitude towards the environment and protect nature. As a result; it has been seen that it is more effective to present the natural materials that are desired to be taught to the children with the activities prepared by the game-based teaching method in the increase of the children's love

of nature and nature knowledge. In order to present environmental education in preschool period in the light of this information, the following are suggested.

1) It is recommended that the Ministry of National Education Pre-School Education Program include applications such as Education Days in Nature or Nature Walk.

2) It is proposed that the Ministry of National Education allocate additional budget to the nature activities organized by the schools.

3) It is suggested that the program be reorganized with Waldorf and Forest School pedagogies, within the context of the eclectic nature of the Ministry of National Education Pre-School Education Program.

4) Preschool teachers are advised to provide nature and environmental education in the context of in-service training.

5) It is recommended that prospective teachers studying in the pre-school teacher's section of the universities be given compulsory and practical nature and environmental education courses in the course curriculum.

6) It is suggested that pre-school education institutions should be built as spaces in the areas closely related to nature.

7) It is recommended that environmental training seminars be given to families to support environmental education.

8) It is recommended by the Ministry of National Education that every student should provide books and materials related to nature.

Keywords: Environmental Education, Nature Love, Natural Material, Pre-school Period.

1.Giriş

Günümüzde sanayileşmenin hız kazanması ve çarpık kentleşme ile birlikte yaşam alanlarımızın doğal yapısı bozulmaktadır. Bu durum sınırlı sayıda olan doğal ortamların daha da azalmasına neden olmaktadır. Ayrıca çocuklar iç mekanlarda yani doğayla daha az etkileşimde bulunduğu ortamlarda büyümektedirler (Talay, Aslan ve Belkayalı, 2010). Bu nedenle doğanın korunması konusunda çevreye eğitiminin okul öncesi dönemde verilmesi ve çocukların doğayla etkileşiminin artırılması gerekli görülmektedir (Okuyan Yazıcı ve Gedikoğlu, 2012).

Okul öncesi dönem çocuğun gelişiminin en hızlı olduğu dönem olduğu için yaşamın ilk yılları çok önemlidir (Akköse, 2008). Çocukluğun erken evreleri çevresel öğrenmelerin ve olumlu davranışların kazanılması için önemlidir (Basile, 2000). Aini ve Lainly'e (2010) göre çocukların erken yaşlarda kazandığı bilgi ve becerilerin arasında doğal çevreye saygı ve bakım duygusu geliştirme yer almaktadır. Bu becerilerin kazanılması için çevre eğitimi kapsamında öncelikle tabiat ve insan sevgisi kazandırılması gerekmektedir (Çevre Bakanlığı, 2003). Yapılan araştırmalar doğa ile etkileşimi yüksek çocukların doğayı koruma konusunda daha hassas olduğunu ortaya koymaktadır (Karatekin ve Aksoy, 2012).

Çocukların değer yargılarının ve tutumlarının okul öncesi dönemde oluşmaya başladığını belirten Erten (2005) çocuklara doğaya karşı olumlu bir tutum kazandırmak için çevre eğitimine

erken yaşlarda başlanması gerektiğini savunmaktadır. Onur (2016) çevre eğitimine erken yaşlarda başlamanın iki önemli nedeni olduğunu belirtmektedir. Bu nedenlerden ilki, çocukların doğaya karşı sorumluluk duygusu, saygı ve olumlu tutum geliştirmesidir. İkincisi ise, çocukların doğal çevreyle sağlıklı olumlu etkileşime gereksinim duyması ve çocukların çevreyi ilgi kaynağı olarak görmesidir. Civelek ve Özyılmaz Akamca'nın (2017) yaptığı "Açık Alan Etkinliklerinin Okul Öncesi Dönemdeki Çocukların Bilimsel Süreç Becerilerine Ait Kazanımlarının Gelişimine Etkisi" isimli çalışma da açık alanlarda yapılan etkinliklerin çocukların gelişimini olumlu yönde etkilediği ve çocukların keşif duygusunu arttırdığı sonucuna ulaşılmıştır. Bireylerin çevre dostu tutum ve davranış sergileyebilmeleri, her şeyden önce erken çocukluktan itibaren doğayı tanımaları ile mümkündür (Aini ve Lainly, 2010). Onur'a (2016) göre sevmenin temelinde tanımak kavramı yer almaktadır. Onur (2016) bu durumu açıklamak için "Tanıyan sever; seven ise korur" demektedir. Çevre eğitimi ve çevre eğitiminin önemine 1970'li yıllarında Stockholm' yapılan Çevre Konferansı ile dikkat çekilmiştir. Türkiye'de ise çevre eğitimi 1980'li yıllarda önem kazanmıştır.

Çevre eğitimi, toplumun ve toplumu oluşturan bireylerin çevreyi tanıma, olumlu duygular geliştirme ve çevreyi koruma bilinci kazanmasında etkili olan eğitimidir (Nazlıoğlu, 1991; Stevenson, 2007). Çevre eğitimi sadece doğal çevre (dışarıda meydana gelen herhangi bir olay), biyoloji, fen ya da ekoloji eğitimi değildir. Ancak tüm bu faktörleri kapsamaktadır (Onur, 2016). Etkili çevre eğitimi programları, programda kullanılan yöntem ve materyaller çocukta çevre eğitimi konusunda isteklilik uyandırmalıdır (Onur, 2016). Çevre eğitimi müfredatı alanında ulusal ve yerel düzeyde pek çok girişim bulunmaktadır (Sarışan Tungaç, Alıcı ve Ünalı, 2016). Türkiye'nin de katılımcısı olduğu, 1977 yılında Tiflis'te yapılan Çevre Eğitimi Konferansı'nda, etkili bir çevre eğitime yönelik belirlenen esaslar şu şekilde sıralanabilmektedir (Güler, 2007; Sarışan Tungaç, Alıcı ve Ünalı, 2016).

- Çevre eğitimi bütün olarak yaşam boyu devam etmelidir.
- Çevreye ilişkin problemler yerel, ulusal olarak iş birliği içinde çözümlenmelidir.
- Çocukların yaşantılarını planlamalarına olanak tanımalı ve gelişim düzeyine uygun olmalıdır.
- Çevreyi tanıma, koruma, eleştirel düşünme ve problemlere çözüm bulmaya yönelik farkındalık erken yaşlarda kazandırılmalıdır.
- Çocukların deneyim kazanması için farklı eğitim ortamları ve yöntemleri kullanılmalıdır.

Uluslararası platformlarda programlı olarak belirlenmiş bu esasların uygulanması için etkili yöntem ve teknikler olması gerekmektedir. Okul öncesi dönem oyun etkinliklerinin sıkça kullanıldığı bir yöntemdir. Bu nedenle okul öncesi ortamlarının düzenlenmesi ve çocuklara oyun yöntemiyle doğayla etkileşime geçirilmesi önemlidir (Karaküçük, 2007; Talay ve arkadaşları, 2010). Ogelman ve Güngör (2015) Türkiye'deki okul öncesi dönemde çevre eğitime yönelik yapılmış tezleri ve makaleleri inceledikleri çalışmada çevre eğitimin çocuğun gelişimine uygun verilmediğini belirlemişlerdir. Bu doğrultuda çocuklar için en etkili yöntemin oyun olduğunu ve çevre eğitiminde de oyunun kullanılması gerektiğini belirtmektedirler. Oltman'a (2002) göre çevre eğitiminde oyun aracılığıyla öğrenme çok önemlidir. Çünkü çocuklar doğası itibarıyla oyun ile motive olmakta, oyun ile üründen çok sürece odaklanmakta, akıl, kalp ve vücutla tamamen öğrenmeye bağlanmaktadır. Bunlara ek olarak oyun eğlencelidir ve çocukların stresini azaltmaktadır. Kiewra ve Leselack' a (2016) göre çevre eğitimi anasınıfı ortamında uygulanırken öğrenme merkezlerinde doğal materyaller kullanılmalıdır. Örneğin; blok merkezinde doğal bloklar, müzik merkezinde doğal materyallerden el yapımı enstrümanlar bulundurulmalıdır. Ayrıca anasınıfında kütük, sopa, çeşitli

bitkiler, kum, tohumlar gibi çeşitli doğal materyal de bulundurulmalıdır. Tüm bu doğal materyaller çocukların yaratıcılıklarının ve icat kabiliyetlerinin artmasını desteklemektedir.

Çevre eğitimini etkileyen faktörlerden biri de eğitim ortamıdır. Kıldan ve Pektaş (2009) okul öncesi öğretmenlerinin fen ve doğa etkinliklerinin uygulamasına yönelik yaptığı araştırmasında sınıf ortamının fen ve doğaya yönelik etkinliklerin uygulanması için yeterli olmadığını belirlemiştirler. Bu nedenle eğitim ortamı çocukların doğal çevreyle ve doğal materyallerle doğrudan etkileşim kurabileceği şekilde planlanmalıdır (Güler, 2010). İyi düzenlenmiş eğitim ortamları çocukların düşünme becerilerini desteklemekte ve ilgilerini canlı tutmaktadır. Çocuğun ilgisinin kaybolmaması ve düşünme süreçlerini aktif kullanması uygulanan programın gerçekleşmesini de sağlamaktadır. Çevre eğitimi okul öncesi eğitim kurumlarında da uygulanabilmektedir (Ay, Anagün ve Demir, 2015; Civelek ve Özyılmaz Akamca,2017) Türkiye’de anasınıfı içerisinde yer alan öğrenme merkezlerinin çocuğun ilgisi doğrultusunda planlanması önemli bir husustur (Çelik ve Daşcan, 2014).

Öğrenme merkezleri, çocukların ilgi ve ihtiyaçlarına yönelik sınıf içerisinde bulunan alanlardır. Bu alanlar birbirinden ayrılmış olmasına rağmen çocukların farklı öğrenme merkezlerinden kolaylıkla etkileşim kurabilecekleri ve oynayabilecekleri alanlardır (Bilgiç ve Surur, 2016). Bir sınıfta bulunması gereken öğrenme merkezleri; blok, fen, sanat, müzik, kitap ve dramatik oyun merkezleridir (Çelik ve Daşcan, 2014; Demirci ve Şıvgın, 2017). Fen merkezinde, bitki yetiştirme ve inceleme, hayvan besleme, deneyler vb... etkinlikler yapılabilmektedir (Dere ve Ömeroğlu, 2001). Bu merkezlerin amacı çocuğun yeni öğrenmeler sağlamasını, keyifli vakit geçirmesini ve merak duygusunu canlı tutmasını amaçlamaktadır (Demirci ve Şıvgın, 2017).

Alan yazında görüldüğü gibi çocuklara doğa bilgisi ve sevgisi kazandırmak çevre eğitimi ile mümkündür. Türkiye’deki okul öncesi eğitimi kurumlarında çevre eğitimi, doğal ortamlarda verilme imkânı olmadığında sınıf içi ortamlarda etkinlikler aracılığıyla verilebilmektedir (Güler, 2010; Civelek ve Özyılmaz Akamca, 2017). Bu doğrultuda çevre eğitimi için sınıf ortamının, özellikle fen merkezinin doğa odaklı bir bakış açısı ile düzenlenmesi, çocukların doğal materyallerle etkileşimini artırma konusunda çok önemlidir (Erten, 2005). Onur (2016) okul öncesi dönemde fen çalışmalarının doğal dünyayı daha iyi anlamada etkisi oldukça büyük olduğunu belirtmektedir. Bu görüşlerden yola çıkılarak çalışmanın amacı, oyun temelli yöntemle sunulan çevre eğitimi ve formal anlatım yöntemiyle sunulan çevre eğitimi sonucunda çocukların doğa bilgisi kazanması konusunda hangi yöntemin daha etkili olduğunu incelemektir. Çalışma öğretmenlerin, ailelerin doğa bilgisi ve sevgisini kazandırma da oyun temelli etkinliklere daha fazla yer vermesini desteklemek amacıyla önemli görülmektedir. Ayrıca Türkiye’de yapılan çalışmalar incelendiğinde, okul öncesi dönemde çevre eğitiminin oyun temelli uygulanmasıyla ilgili yapılan bir çalışmaya rastlanılmamıştır. Bu sebeple yapılan çalışmanın alan yazına yenilik getireceği düşünülmektedir.

Bu kapsamda çalışmada şu sorulara yanıt aranmıştır:

1. Okul öncesi dönemde anlamlı bir çevre eğitimi için hangi yöntemler kullanılmalıdır?
2. Oyun temelli uygulanan ve informal yöntemle uygulanan etkinliklerin çocuğun doğa bilgisi ve sevgisine yönelik etkisi nasıldır?

2.Yöntem

Araştırmanın bu bölümünde; araştırmanın modeli, çalışma grubu, veri toplama araçları, veri toplama yöntemi ve verilerin analizi ile ilgili bilgilere yer verilmiştir.

Araştırma Modeli

Bu araştırmada doğa bilgisi ve doğa sevgisi ile ilgili bilinenler hakkında derinlemesine bilgi elde etmek ve çocukların farkındalık düzeylerini arttırmak amacıyla nitel araştırma modelinden durum çalışması kullanılmıştır. Büyüköztürk, Çakmak Kılıç, Akgün, Karadeniz ve Demirel (2015) durum çalışmasını araştırmacının kontrol edemediği olayları “niçin” ve “nasıl” soruları temelinde derinlemesine incelemek olarak tanımlamaktadırlar. Araştırmada durum çalışmasının “Bütüncül Tek Durum Deseni” türü kullanılmıştır. Bütüncül Tek Durum deseni bir kurum, bir okul veya bir program gibi tek bir analiz biriminin olduğu durumdur (Büyüköztürk ve arkadaşları, 2015).

Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubunu Kırklareli ilinin Babaeski ilçesinde, Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı bir ilköğretim okulunun anasınıfında bulunan 15 öğrenci oluşturmaktadır. 2016-2017 eğitim öğretim yılında yapılan etkinliğin ilk uygulama aşamasına 15 öğrenci katılırken, ikinci uygulama aşamasına 14 öğrenci katılmıştır.

Veri Toplama Araçları

Veri toplama aracı olarak araştırmacılar tarafından geliştirilen yarı yapılandırılmış “Etkinlik Değerlendirme Görüşme Formu” kullanılmıştır. Araştırmada nitel veriler, yarı yapılandırılmış görüşme formuyla elde edilmiştir. Literatür detaylıca incelenerek görüşme formunun kapsam geçerliliği sağlanmıştır. Çocukların verdiği yanıtlar iki araştırmacı tarafından incelenmiş, görüş birliği sağlanan veriler kullanılarak iç geçerlilik de sağlanmıştır. Araştırma kapsamında kullanılan materyaller; açık-kapalı kozalaklar, mazı kozalağı, incir kabuğu, meşe palamudu, çınar tohumu, yapraklar, tasarım kutusu, mantar tıpa ve power point sunumu ile çocuklara anlatılan Salina Yoon'un yazdığı *Penguin and Pinecone* adlı öyküden oluşmaktadır. Ek A'da yer alan *Kozalağın Sesi* ve Ek B'de yer alan *Merhaba Kozalak* etkinlikleri araştırmanın ilk aşamasında uygulanmış olup, değerlendirme bölümünde yer alan soruların tamamı yarı yapılandırılmış görüşme formuna uygun bir şekilde veri toplayabilmek amacıyla sadece ikinci aşamada çocuklara sorulmuştur. Ancak etkinlikler, araştırmacılar ve okul öncesi öğretmenleri için MEB Okul Öncesi Eğitim Programı etkinlik formatına uygun çevre eğitimi etkinliği örnekleri olması bakımından değerlendirme soruları her iki etkinlikte sunulan içeriğe uygun olarak verilmiştir.

Veri Toplama Yöntemi

Araştırma verileri uygulanan etkinlikler sonucunda çocuklara sorulan yarı yapılandırılmış görüşme sorularıyla 2016-2017 eğitim-öğretim yılında toplanmıştır. Araştırma için Babaeski İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü'nden izin alınmıştır. İzin belgesi Ek D'deki gibidir. Araştırmanın İlk uygulama gününde çocuklara doğal materyaller gösterilmiş ve gösterilen doğal materyallere ilişkin farkındalık durumları kaydedilmiştir. Aynı uygulama günü gösterilen materyallerin içerisinde yer aldığı Türkçe, oyun, müzik ve sanat etkinlikleriyle bütünleştirilmiş fen etkinliği kapsamında okul öncesinde özel öğretim yöntemlerinden, oyun temelli öğrenme yöntemi ve formal anlatım yöntemi uygulanmıştır. İkinci uygulama gününde çocuklara doğal materyaller tekrar gösterilmiş ve yarı yapılandırılmış görüşme formuyla farkındalık durumları kaydedilmiştir. Uygulama günleri arasında 2 hafta zaman farkı bulunmaktadır. Çocukların edindikleri bilgileri hatırlayamayacakları kadar uzun olmamasına ya da çok çabuk hatırlayabilecekleri kadar kısa olmamasına dikkat edilmiştir.

Verilerin Analizi

Verilerin analizinde içerik analizi kullanılmıştır. İçerik analize göre elde edilen veriler gruplanarak elde edilen temalara göre yorumlanmaktadır (Büyüköztürk ve arkadaşları, 2015). Öğrencilerin verdikleri yanıtlar benzerlikleri yönünden gruplandırılarak yorumlanmıştır. Çocukların

uygulama öncesi ve uygulama sonrası doğal materyalleri tanıma frekansları ve yüzdeleri incelenerek doğa bilgi düzeyleri ve kullanılan yöntemlerin etkisi incelenmiştir.

3.Bulgular

Araştırmanın bu bölümünde; elde edilen bulgulara yer verilmiştir.

3.1.Merhaba Kozalak Adlı Etkinlikte Çocukların Doğa ve Kozalakla İlgili Sevgilerini Anlatan Bir Resim Yapma Değerlendirme Uygulamasına İlişkin Bulgular

Tablo 1. Çocukların değerlendirme uygulamasında çizdiği resimlerdeki nesnelere

	f	%
Çam Ağacı ve Doğayla İlgili Çeşitli Varlıkların Olduğu Resim Sayısı	5	%33,3
Çam Ağacı, Kozalak ve Kalp Sembolünün Olduğu Resim Sayısı	10	%66,6

Tablo 1'e göre *Merhaba Kozalak* adlı etkinliğin değerlendirmesinde *doğa ilgili sevgilerini anlatan* bir resim yapılması istendiğinde 5 çocuğun çam ağacı ve doğayla ilgili nesnelere olduğu bir resim, 10 çocuğun çam ağacı, kozalak ve kalp sembolünün olduğu resim yaptığı belirlenmiştir.

3.2.Uygulama Öncesi Açık Kozalakla İlgili Soruya Verilen Cevaplara İlişkin Bulgular

Tablo 2. Etkinliklerde uygulama öncesi açık kozalakla ilgili soruya verilen cevaplar

Açık kozalak gösterildiğinde "Bu nedir?" sorusuna verilen yanıtlar	f	%
Kozalak	13	%86,6
Yanıt vermeyen	2	%13,3

Tablo 2'ye göre uygulama öncesi çocuklara açık bir kozalak gösterilip "Bu nedir?" diye sorulduğunda 13 çocuğun kozalak cevabını verdiği, 2 çocuğun yanıt vermediği belirlenmiştir.

3.3.Uygulama Sonrası Açık Kozalakla İlgili Soruya Verilen Cevapların Bulguları

Tablo 3. Etkinliklerde Uygulama Sonrası Açık Kozalakla ilgili soruya verilen cevaplar

Açık kozalak gösterildiğinde "Bu nedir?" sorusuna verilen yanıtlar	f	%
Açık Kozalak	12	%85,7
Kozalak	2	%14,2

Tablo 3'e göre oyun temelli öğrenme yöntemiyle uygulama sonrası çocuklara açık bir kozalak gösterilip "Bu nedir?" diye sorulduğunda 12 çocuğun açık kozalak cevabını verdiği ve 2 çocuğun kozalak cevabını verdiği belirlenmiştir.

3.4.Uygulama Öncesi Kapalı Kozalakla İlgili Soruya Verilen Cevapların Bulguları

Tablo 4. Etkinliklerde uygulama öncesi kapalı kozalakla ilgili soruya verilen cevaplar

Kapalı kozalak gösterildiğinde "Bu nedir?" sorusuna verilen yanıtlar	f	%
Kozalak	3	%20
Yanıt vermeyen	12	%80

Tablo 4'e göre uygulama öncesi çocuklara kapalı bir kozalak gösterilip "Bu nedir?" diye sorulduğunda 3 çocuğun kozalak cevabını verdiği ve 12 çocuğun cevap vermediği belirlenmiştir.

3.5.Uygulama Sonrası Kapalı Kozalakla İlgili Soruya Verilen Cevapların Bulguları

Tablo 5. *Etkinliklerde uygulama sonrası kapalı kozalakla ilgili soruya verilen cevaplar*

Kapalı kozalak gösterildiğinde “Bu nedir?” sorusuna verilen yanıtlar	f	%
Kapalı kozalak	11	%78,5
Kozalak	2	%14,2
Yanıt vermeyen	1	%7,1

Tablo 5’e göre oyun temelli öğrenme yöntemiyle uygulama sonrası çocuklara kapalı bir kozalak gösterilip “Bu nedir?” diye sorulduğunda 11 çocuğun kapalı kozalak, 2 çocuğun kozalak cevabını verdiği ve 1 çocuğun hiçbir cevap vermediği belirlenmiştir.

3.6.Uygulama Öncesi Kozalak Tohumuyla İlgili Soruya Verilen Cevapların Bulguları

Tablo 6. *Etkinliklerde uygulama öncesi kozalak tohumuyla ilgili soruya verilen cevaplar*

Kozalak tohumu gösterildiğinde “Bu nedir?” sorusuna verilen yanıtlar	f	%
Yanıt vermeyen	15	%100

Tablo 6’ya göre uygulama öncesi çocuklara kozalak tohumu gösterilip “Bu nedir?” diye sorulduğunda tüm çocukların hiçbir cevap vermediği belirlenmiştir.

3.7.Uygulama Sonrası Kozalak Tohumuyla İlgili Soruya Verilen Cevapların Bulguları

Tablo 7. *Etkinliklerde uygulama sonrası kozalak tohumuyla ilgili soruya verilen cevaplar*

Kozalak tohumu gösterildiğinde “Bu nedir?” sorusuna verilen yanıtlar	f	%
Tohum	14	%100

Tablo 7’ye göre oyun temelli öğrenme yöntemiyle uygulama sonrası çocuklara kozalak tohumu gösterilip “Bu nedir?” diye sorulduğunda 14 çocuğun tohum cevabını verdiği belirlenmiştir.

3.8.Uygulama Öncesi Çınar Tohumuyla İlgili Soruya Verilen Cevapların Bulguları

Tablo 8. *Etkinliklerde uygulama öncesi çınar tohumuyla ilgili soruya verilen cevaplar*

Çınar tohumu gösterildiğinde “Bu nedir?” sorusuna verilen yanıtlar	f	%
Diken	3	%21,4
Yanıt vermeyen	11	%78,5

Tablo 8’e göre uygulama öncesi çocuklara çınar tohumu gösterilip “Bu nedir?” diye sorulduğunda 3 çocuğun diken cevabını verdiği ve 11 çocuğun cevap vermediği belirlenmiştir.

3.9.Uygulama Sonrası Çınar Tohumuyla İlgili Soruya Verilen Cevapların Bulguları

Tablo 9. *Etkinliklerde uygulama sonrası çınar tohumuyla ilgili soruya verilen cevaplar*

Çınar tohumu gösterildiğinde “Bu nedir?” sorusuna verilen yanıtlar	f	%
Çınar Tohumu	2	%14,2
Yanıt vermeyen	12	%85,7

Tablo 9'a göre formal anlatım yöntemiyle uygulama sonrası çocuklara çınar tohumu gösterilip "Bu nedir?" diye sorulduğunda 2 çocuğun çınar tohumu cevabını verdiği ve 12 çocuğun hiçbir cevap vermediği belirlenmiştir.

3.10.Uygulama Öncesi İncir Kabuğuyla İlgili Soruya Verilen Cevapların Bulguları

Tablo 10. *Etkinliklerde uygulama öncesi incir kabuğuyla ilgili soruya verilen cevaplar*

İncir kabuğu gösterildiğinde "Bu nedir?" sorusuna verilen yanıtlar	f	%
Deniz Kabuğu	3	%21,4
Davul	1	%7,1
Yanıt vermeyen	10	%71,4

Tablo 10'a göre uygulama öncesi çocuklara incir kabuğu gösterilip "Bu nedir?" diye sorulduğunda 3 çocuğun deniz kabuğu cevabını verdiği, 1 çocuğun davul cevabını verdiği ve 10 çocuğun hiçbir cevap vermediği belirlenmiştir.

3.11.Uygulama Sonrası İncir Kabuğuyla İlgili Soruya Verilen Cevapların Bulguları

Tablo 11. *Etkinliklerde uygulama sonrası incir kabuğuyla ilgili soruya verilen cevaplar*

İncir kabuğu gösterildiğinde "Bu nedir?" sorusuna verilen yanıtlar	f	%
İncir Kabuğu	3	%21,4
Yanıt vermeyen	11	%78,5

Tablo 11'e göre formal anlatım yöntemiyle uygulama sonrası çocuklara incir kabuğu gösterilip "Bu nedir?" diye sorulduğunda 3 çocuğun incir kabuğu cevabını verdiği, 11 çocuğun hiçbir cevap vermediği belirlenmiştir.

3.12.Uygulama Öncesi Meşe Palamuduyla İlgili Soruya Verilen Cevapların Bulguları

Tablo 12. *Etkinliklerde uygulama öncesi meşe palamuduyla ilgili soruya verilen cevaplar*

Meşe palamudu gösterildiğinde "Bu nedir?" sorusuna verilen yanıtlar	f	%
Üzüm	1	%7,1
Yanıt vermeyen	13	%92,8

Tablo 12'ye göre uygulama öncesi meşe palamudu gösterilip "Bu nedir?" diye sorulduğunda 1 çocuğun üzüm cevabını verdiği ve 13 çocuğun cevap vermediği belirlenmiştir.

3.13.Uygulama Sonrası Meşe Palamuduyla İlgili Soruya Verilen Cevapların Bulgular.

Tablo 13 *Etkinliklerde uygulama sonrası meşe palamuduyla ilgili soruya verilen cevaplar*

Meşe palamudu gösterildiğinde "Bu nedir?" sorusuna verilen yanıtlar	f	%
Meşe Palamudu	1	%7,1
Yanıt vermeyen	13	%92,8

Tablo 13'e göre formal anlatım yöntemiyle uygulama sonrası çocuklara meşe palamudu gösterilip "Bu nedir?" diye sorulduğunda 1 çocuğun meşe palamudu cevabını verdiği ve 13 çocuğun yanıt vermediği belirlenmiştir.

3.14.Uygulama Öncesi Mazı Kozalağıyla İlgili Soruya Verilen Cevapların Bulguları

Tablo 14. *Etkinliklerde uygulama öncesi mazı kozalağıyla ilgili soruya verilen cevaplar*

Mazı kozalağı gösterildiğinde “Bu nedir?” sorusuna verilen yanıtlar	f	%
Tohum	6	%40
Yavru kozalak	2	%13,3
Yanıt vermeyen	7	%46,6

Tablo 14’e göre uygulama öncesi çocuklara mazı kozalağı gösterilip “Bu nedir?” diye sorulduğunda 6 çocuk tohum, 2 çocuk kozalak cevabını verdiği ve 7 çocuğun yanıt vermediği belirlenmiştir.

3.15.Uygulama Sonrasın Mazı Kozalağıyla İlgili Soruya Verilen Cevapların Bulguları

Tablo 15. *Etkinliklerde uygulama sonrası mazı kozalağıyla ilgili soruya verilen cevaplar*

Mazı kozalağı gösterildiğinde “Bu nedir?” sorusuna verilen yanıtlar	f	%
Tohum	1	%7,1
Mazı Kozalağı	5	%35,7
Kozalak	4	%28,5
Yanıt vermeyen	4	%28,5

Tablo 15’e göre oyun temelli öğrenme yöntemiyle uygulama sonrası çocuklara mazı kozalağı gösterilip “Bu nedir?” diye sorulduğunda 1 çocuğun tohum, 5 çocuğun mazı kozalağı, 4 çocuğun kozalak cevabını verdiği ve 4 çocuğun hiçbir cevap vermediği belirlenmiştir.

4.Tartışma, Sonuç ve Öneriler

Araştırmanın bulgularına göre, *Merhaba Kozalak* adlı etkinlik uygulamasında çocuklara power point sunumu ile anlatılan Salina Yoon tarafından yazılan *Penguin and Pinecone* adlı öyküde kozalak sevgisinin vurgulanması ve etkinlik esnasında kozalaklarla zemine kalp çizim çalışması yapılması, çocukların kozalak ve çam ağacına yönelik algılarını kalp sembolü ile birleştirmesini sağlamıştır. Etkinliğin sonunda değerlendirme uygulaması kapsamında çocuklardan *doğayla ve kozalaklarla ilgili sevgilerini anlatan* bir resim yapmaları istendiğinde 10 çocuğun çam ağacı, kozalak ve kalp sembolünün olduğu bir resim yaptığı, 5 çocuğun ise çam ağacı ve doğayla ilgili çeşitli varlıkların olduğu resim yaptığı tespit edilmiştir. *Merhaba Kozalak* adlı etkinliğin çocuklara doğa sevgisi kazandırmada etkili olduğu düşünülmektedir. Bu bulgular alan yazınla uyumludur. Benzer şekilde araştırmacılara göre çevre eğitiminin planlanmasında çocuğun aşına olduğu resim, drama, müzik gibi etkinliklerle yapılması çevre eğitimini desteklemektedir (Başal, 2003; Samur, 2013).

Merhaba Kozalak ve *Kozalağın Sesi* adlı her iki etkinlikte de çocukların doğa bilgilerinin artırılması amaçlanmış olup; doğal materyallerin bazılarının çocuklara sadece fen merkezinde tanıtımı formal anlatım yöntemiyle yapılırken, bazıları ise bütünleştirilmiş fen etkinliği kapsamında oyun temelli öğrenme yöntemiyle yapılmıştır. Uygulama sonrası yarı yapılandırılmış görüşme tekniği ile elde edilen bulgulara göre, çocukların oyun temelli öğrenme yöntemiyle tanıdığı doğal materyallere (açık-kapalı kozalak, kozalak tohumu ve mazı kozalağı) ilişkin farkındalık düzeyinin, formal anlatım yöntemiyle tanıdığı doğal materyallere (çınar tohumu, incir kabuğu ve meşe palamudu) ilişkin farkındalık düzeyinden daha yüksek olduğu saptanmıştır.

Araştırma bulguları, oyun temelli yapılan eğitimin etkili olduğunu ortaya koymaktadır. Tomkins ve Tunnicliffe (2007)'ye göre doğal materyalleri gözleme çocukların doğa hakkındaki bilgi düzeylerini olumlu etkilemektedir. Erten (2005)'e göre ise çocukların çevre için pozitif duygular edinmesi ve çevre dostu davranışlar sergilemesi için çocuklara doğayı sevdiren oyunlar sunulmalıdır.

Anasınıfındaki fen merkezi doğal materyallerle çeşitlendirilmiş ve çocuklar için doğa odaklı kalıcı bir sınıf düzeni sağlanmaya çalışılmıştır. Fen merkezinde sunulan doğal materyallerin ve doğayla ilgili kitapların, dergilerin, afişlerin, kartların, çocukların doğal materyallerle etkileşimi ve onların doğa bilgileri konusunda artırıcı bir role sahip olacağı beklenmektedir. Tomkins ve Tunnicliffe (2007)'ye göre öğretmenler çocukların gözlem yeteneklerini geliştirmeleri için fırsatlar sağlamalıdır. Onur (2016)'a göre çevre eğitimi müfredatlar arasında bir eğitim olmakla birlikte, fen (bilim) eğitimi içerisindeki bilimsel ilkeleri anlamada önemli bir rol oynamaktadır. Bu bilgiler doğrultusunda doğayla etkileşime geçen ve doğayı tanıyan çocukların çevreye karşı olumlu tutum geliştireceği ve doğayı koruyacağı düşünülmektedir.

Sonuç olarak; çocukların doğa sevgisi ve doğa bilgisinin artışında, çocuklara doğal materyallerle tanışma fırsatı vermenin ve öğretilmek istenen doğal materyallerin oyun temelli öğretim yöntemi ile hazırlanan etkinliklerle sunulmasının etkili olduğu görülmüştür. Bu bilgiler doğrultusunda çevre eğitiminin okul öncesi dönemde sunulması için şunlar önerilmektedir;

- 1) Milli Eğitim Bakanlığı Okul Öncesi Eğitimi Programı içeriğinde *doğada eğitim günleri* ya da *doğa yürüyüşü* gibi uygulamalar yer alması önerilmektedir.
- 2) Okulların düzenleyeceği doğaya yönelik etkinliklere Milli Eğitim Bakanlığı'nın ek bütçe ayırması önerilmektedir.
- 3) Milli Eğitim Bakanlığı Okul Öncesi Eğitimi Programı, eklektiktir özelliği kapsamında *Waldorf* ve *Forest School* pedagojilerinden daha çok yararlanılarak tekrar düzenlenmesi önerilmektedir.
- 4) Okul öncesi öğretmenlerine hizmet içi eğitim kapsamında doğa ve çevre eğitimi verilmesi önerilmektedir.
- 5) Üniversitelerin okul öncesi öğretmenliği bölümünde okuyan öğretmen adaylarına ders müfredatı içerisinde zorunlu ve uygulamalı doğa ve çevre eğitimi dersi verilmesi önerilmektedir.
- 6) Okul öncesi eğitim kurumlarının mekân olarak doğayla yakından etkileşimli alanlarda inşa edilmesine özen gösterilmesi önerilmektedir.
- 7) Çevre eğitiminin desteklemesi için ailelere çevre eğitimi seminerleri verilmesi önerilmektedir.
- 8) Milli Eğitim Bakanlığı tarafından her öğrenciye doğayla ilgili kitaplar, materyaller verilmesi önerilmektedir.

KAYNAKÇA

- Aini, M. & Laily, P. (2010). Preparedness of Malaysian pre-school educators for environmental education. *Pertanika Journal of Social Sciences & Humanities*, 18(2), 271-283.
- Akköse, E. E. (2008). Okulöncesi eğitimi fen etkinliklerinde doğa olaylarının neden sonuç ilişkilerini belirlemede yaratıcı dramının etkililiği. *Yaratıcı Drama Dergisi*, 3(6), 7-24.

- Ay, Y., Anagün, Ş.S. & Demir, Z.M., (2015). Sınıf Öğretmeni Adaylarının Fen Öğretiminde Okul Dışı Öğrenme Hakkındaki Görüşleri, *Turkish Studies- International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic* Volume 10/15 Fall 2015, p.103-118, ISSN: 1308-2140, www.turkishstudies.net, DOI number: <http://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.8702>, ANKARA-TURKEY.
- Basile, C.G. (2000). Environmental education as a catalyst for transfer of learning in young children. *Journal of Environmental Education*, 32(1), 21-28.
- Başal, H. A. (2003). Okul öncesi eğitiminde uygulamalı çevre eğitimi. Müzeyyen Sevinç, (Ed.), *Erken çocuklukta gelişim ve eğitimde yeni yaklaşımlar* (s.366-378). İstanbul: Morpa.
- Bilgiç, D. E. & Surur, A. S. (2016). Okul Öncesi Eğitim Kurumlarında Uygulanan Eğitim Sistemlerinin Mekân Biçimlenişine Etkisi ve Reggio Emilia Eğitim Sisteminin Mekân Tasarımı Üzerine Denemeler. *Megaron*, (11),1.
- Büyüköztürk, Ş., Çakmak Kılıç, E., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş. & Demirel, F. (2015). *Bilimsel araştırma yöntemleri* (19. Baskı). Ankara: Pegem Akademi.
- Civelek, P. & Akamca Özyılmaz, G. (2017). Açık Alan Etkinliklerinin Okul Öncesi Dönemdeki Çocukların Bilimsel Süreç Becerilerine Ait Kazanımlarının Gelişimine Etkisi. *Turkish Studies - International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic* Volume 12/18, p. 173-194, ISSN: 1308-2140, www.turkishstudies.net, DOI Number: <http://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.12113>, ANKARA-TURKEY.
- Çelik, N. & Daşcan, Ö. (2014). *Son Değişiklerle Okul Öncesi Eğitimi Programı ve Etkinlik Kitabı*. Ankara: Anı.
- Çevre Bakanlığı. (2003). *Çevre El Kitabı*. Çevre Bakanlığı, Çevre Eğitimi ve Yayın Dairesi Başkanlığı, Ankara.
- Demirci, G. F. & Şıvgın, N. (2017). Okul Öncesi Öğretmenlerinin Öğrenme Merkezleri İle İlgili Uygulama Ve Görüşleri. *Turkish Studies- International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic* Volume 12/18, p. 271-292, ISSN: 1308-2140, www.turkishstudies.net, DOI Number: <http://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.12092>, ANKARA-TURKEY.
- Dere, H. & Ömeroğlu, E. (2001). *Okul Öncesi Dönemde Fen Doğa Matematik Çalışmaları*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Erdoğan, M. (2011). Ekoloji temelli yaz doğa eğitimi programının ilköğretim öğrencilerinin çevreye yönelik bilgi, duyuşsal eğilimler ve sorumlu davranışlarına etkisi. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 11(4), 2223-2237.
- Erşan, Ş. (2006). Okul Öncesi Eğitim Kurumlarına Devam Eden Altı Yaş Grubundaki Çocukların Oyun Ve Çalışma (İş) İle İlgili Algılarının İncelenmesi. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi) Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Erten, S. (2005). Okul öncesi öğretmen adaylarında çevre dostu davranışların araştırılması. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 28(28).
- Gülay, H. (2011). Ağaç yaş iken eğilir: yaşamın ilk yıllarında çevre eğitiminin önemi. *TÜBAV Bilim Dergisi*, 4(3), 240-245.
- Güler, T. (2010). Çevre Eğitimi. Berrin Akman, Gülden Uyanık Balat ve Güler, Tülin, (Ed.), *Okul Öncesi Dönemde Fen Eğitimi* (s.181-201). Ankara: Pegem

- Gökler, I. & Yılmaz, I. (1999). *Okul öncesi çevre eğitimi*. İzmir: Emre Basımevi.
- Karaküçük, A. S. (2007). Öğretmen Adaylarının Eğitim Ortamlarının Mekansal Koşullarına İlişkin Gözlemlerinin ve Önerilerinin İncelenmesi, Uluslararası Öğretmen Yetiştirme Politikaları ve Sorunları Sempozyumunda sunulmuş bildiri. Hacettepe Üniversitesi ve Azerbaycan Devlet Pedagoji Üniversitesi. Bakü, Azerbaycan, 2007.
- Karatekin, K. & Aksoy, B. (2012). Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının çevre okuryazarlık düzeylerinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi, *Turkish Studies- International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic* Volume 7/1 Winter 2012, p.1423-1438.
- Kıldan, O. & Pektaş, M. (2009). Erken Çocukluk Döneminde Fen ve Doğa İle İlgili Konuların Öğretilmesinde Okulöncesi Öğretmenlerinin Görüşlerinin Belirlenmesi. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 10(1), 113-127.
- Kiewra, C. & Veselack, E. (2016). Playing with Nature: Supporting Preschoolers' Creativity in Natural Outdoor Classrooms. *International Journal of Early Childhood Environmental Education*, 4(1), 70-95.
- Ogelman, H. G. & Güngör, H. (2015). Türkiye'deki Okul Öncesi Dönem Çevre Eğitimi Çalışmalarının İncelenmesi: 2000-2014 Yılları Arasındaki Tezlerin ve Makalelerin İncelenmesi. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 12(32).
- Okuyan Yazıcı, H. & Gedikoğlu, G., Y., (2012). Aytül Akal'ın Çocuk Kitaplarında Çevre Bilinci ve Duyarlılığı. *Turkish Studies- International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic* Volume 7/2 Spring 2012, p. 793-806, ISSN: 1308-2140, www.turkishstudies.net, ANKARA-TURKEY.
- Oltman, M. (2002). *Natural Wonders: A Guide to Early Childhood for Environmental Educators*.
- Ozaner, F. S. (2004, Ekim). *Türkiye 'de Okul Dışı Çevre Eğitimi Ne Durumda Ve Neler Yapılmalı?*, Sözel bildiri, V. Ulusal Ekoloji ve Çevre Kongresi, Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Bolu.
- Özdemir O. (2016). *Ekolojik okuryazarlık ve çevre eğitimi* (ilk baskı). Ankara: Pegem Akademi.
- Palmberg, I. E. & Kuru, J. (2001). Environmental Education. Children and Nature. ATEE 26th Annual Conference: RDC 17. 8
- Samur, A. Ö. (2013). *Çocuk ve çevre*. (2.Baskı). Ankara: Vize Yayınları.
- Sarışan Tungaç, A., Alıcı, D. & Ünaldı, N, M., (2016). Doğa Deneyimine Dayalı Çevre Eğitimi'NYönelik Özyeterlik Algısı Ölçeğinin Geliştirilmesi: Geçerlik Ve Güvenirlik Çalışması. *Turkish Studies- International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic* Volume 11/19 Fall 2016, p. 693-708 ISSN: 1308-2140, www.turkishstudies.net, DOI Number: <http://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.9785>, ANKARA-TURKEY.
- Stevenson, B. R. (2007). Schooling and environmental education: contradictions in purpose and practice. *Environmental Education Research*, 13 (2), 139-153.
- Tomkins, S. & Tunncliffe, S. D. (2007). Nature tables: stimulating children's. *Journal of Biological Education*, 41(4), 150-155.
- Talay, İ., Aslan, F. & Belkayalı, N. (2010). Okul Öncesi Eğitim Kurumlarında Doğa Dostu ve Çocuk Katılımı Temelli Dış Mekan Tasarım Yaklaşımları Bir Proje Önerisi. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 18(1), 317-322.

Ekler**Ek A**

Etkinliğin Adı: Kozalağın Sesi Etkinliği Yaş Grubu: 60-72 Ay Etkinlik Çeşidi: Fen ve Müzik (Bütünleştirilmiş Büyük Grup Etkinliği)	
Bilişsel Gelişim Kazanım 3. Algıladıklarını hatırlar. Göstergeleri: Nesne / durum / olayı bir süre sonra yeniden söyler. Kazanım 5. Nesne veya varlıkları gözlemler. Göstergeleri: Nesne / varlığın adını söyler. Kazanım 7. Nesne veya varlıkları özelliklerine göre gruplar. Göstergeleri: Nesne / varlıkları şekline, yapıldığı malzemeye göre gruplar.	Dil Gelişimi Kazanım 1. Sesleri ayırt eder. Göstergeleri: Sesin özelliğini söyler. Motor Gelişim Kazanım 1. Yer değiştirme hareketleri yapar. Göstergeleri: Isınma ve soğuma hareketlerini bir rehber eşliğinde yapar. Kazanım 5. Müzik ve ritim eşliğinde hareket eder. Göstergeleri: Bedenini, nesnelere ve vurmaları kullanarak ritim çalışması yapar.
Materyaller: Açık-kapalı kozalak, kozalak tohumu, çınar tohumu, incir kabuğu, meşe palamudu Sözcükler: Çınar Tohumu, İncir Kabuğu, Meşe Palamudu Kavramlar: Açık-Kapalı, Alçak-Yüksek (ses)	
Öğrenme Süreci Fen merkezindeki çınar tohumu, incir kabuğu ve meşe palamudu çocuklara sırayla gösterilerek çocukların bilgi düzeyleri tespit edilir. Ardından formal anlatım yöntemiyle bu doğal materyaller çocuklara tanıtılır. Fen merkezinde bulunan açık ve kapalı kozalakların olduğu kutular alınır. Daire şeklinde yere oturulur. Ritim hakkında sohbet edilir. Kozalaklarla birlikte ses çıkarma denemeleri yapılır. Yere düşen kozalak tohumları hakkında da tekrar sohbet edilir. Çocuklarla birlikte Sol-Dibuja Ritmico adlı parçada gösterip yaptırma tekniği ile vücut perküsyonu kullanarak ritim çalışması yapılır. Sonra vücut ile yapılan ritim çalışmasını kozalıklara aktarmak için kozalaklarla ritim çalışması gösterip yaptırma tekniği ile yapılır. Çocuklardan kozalak kutusundan bir açık bir kapalı kozalak alması istenir ve aynı şarkıda uygulayıcı eşliğinde kozalaklar ile ritim çalışması yapılır.	
Değerlendirme Fen merkezine gidilir ve çocuklara etkinlikteki materyaller sırayla gösterilerek adları sorulur. * Çınar tohumunu gösterilip “Bu nedir?” diye sorulur. * İncir kabuğunu gösterilip “Bu nedir?” diye sorulur. * Meşe palamudunu gösterilip “Bu nedir?” diye sorulur.	
Aile Katılımı Doğal materyallerle çeşitlendirilen fen merkezini, günün sonunda çocuklarını almaya gelen ebeveynlere gösterilmek üzere sınıfa davet edilir ve çevre eğitimi ile ilgili sohbet edilir	
Uyarılma Sınıfta ortopedik yetersizliği olan bir çocuk olması durumunda; elleri kasılıyor ise fiziksel destek (aşamalı olarak el üstünden, bilek, dirsek, kol altından tutmak) sağlanmalıdır.	

Ek B

Etkinliğin Adı: Merhaba Kozalak Etkinliği Yaş Grubu: 60-72 Ay Etkinlik Çeşidi: Fen, Türkçe, Sanat ve Oyun (Bütünleştirilmiş Büyük Grup Etkinliği)		
<p>Bilişsel Gelişim</p> <p>Kazanım 3. Algıladıklarını hatırlar. Gösterge: Nesne /durum / olayı bir süre sonra yeniden söyler.</p> <p>Kazanım 5. Nesne veya varlıkları gözlemler. Gösterge: Nesne/varlığın adını söyler.</p> <p>Kazanım 7. Nesne veya varlıkları özelliklerine göre gruplar. Gösterge: Nesne/varlıkları şekline göre gruplar.</p> <p>Kazanım 8. Nesne veya varlıkların özelliklerini karşılaştırır. Gösterge: Nesnelerin şeklini karşılaştırır.</p>	<p>Dil Gelişimi</p> <p>Kazanım 5. Dili iletişim amacıyla kullanır. Gösterge: Konuşmak için sırasını bekler. Duygu, düşünce ve hayallerini söyler.</p> <p>Kazanım 6. Sözcük dağarcığını geliştirir. Gösterge: Dinlediklerinde yeni sözcükleri fark eder ve sözcüklerin anlamlarını sorar.</p> <p>Kazanım 8. Dinlediklerini/izlediklerini çeşitli yollarla ifade eder. Gösterge: Dinledikleri/izledikleri ile ilgili sorulara cevap verir. Dinlediklerini/izlediklerini resim, müzik, drama, öykü gibi çeşitli yollarla sergiler.</p>	<p>Sosyal ve Duygusal Gelişim</p> <p>Kazanım 3. Kendini yaratıcı yollarla ifade eder. Gösterge: Duygu düşünce ve hayallerini özgün yollarla ifade eder. Gösterge: Değişik malzemeler kullanarak resim yapar.</p>
<p>Materyaller: Açık kozalak, kapalı kozalak, kozalak tohumu, mazı kozalağı, karton kutu, Penguin and Pinecone (a friendship story) adlı öykü ya da power point sunumu; kağıt ve boya Sözcükler: Açık-Kapalı Kozalak, Kozalak Tohumu, Mazı Kozalağı Kavramlar: Açık-Kapalı</p>		
<p>Öğrenme Süreci</p> <p>Tüm çocuklar daire şeklinde yere oturur. Uygulayıcı örnek olay yöntemi ile ormanda bir gezi yaptığını ve ormandan bir şeyler topladığını söyler. Ormandan topladıklarını üzeri örtülü bir kutu olarak çocuklara gösterir ve kutunun içine ormandan neler toplamış olabileceğini sorar, cevaplar dinlenir. Örtü açılır ve örtünün altından kapalı ve açık kozalakların bulunduğu iki farklı kutu ve kozalak tohumlarının olduğu bir küçük kutu çıkar. Çocuklara açık kozalaklar, kapalı kozalaklar ve kozalak tohumları sıra ile gösterilip adı sorulur. Çocuklara her iki kozalakta da birer tane almaları ve açık-kapalı kozalakları incelemeleri istenir. Çocukların kozalakları neye benzettikleri, nerelerde görebilecekleri hakkında sohbet edilir, tartışılır ve gerekli açıklamalar yapılır. Çocuklara açık ve kapalı kozalaklarla zemin üzerinde resim yapılacağı söylenir. Ne resmi yapılacağına çocuklarla beraber karar verilir. Resim yaparken yerde yuvarlanan, yer değiştiren açık kozalaklar içlerindeki tohumlarını düşürür. Yere düşenlerin ne olabileceği konusunda tartışılır. Yere düşen kozalak tohumları bir kutuya toplanır. Resim yapıldıktan sonra açık ve kapalı kozalaklar tekrar incelenir. Hangisinde tohum olduğu ya da olmadığı hakkında sohbet edilir. Ardından çocuklardan ikili eş olarak grup olmaları istenir. Her gruba bir oyun kağıdı, 3 mazı kozalağı ve 3 yaprak verilir. Oyunun kuralı geleneksel bir oyun olan Üç Taş oyununun farklı doğal materyallerle uyarlanmış halidir. Oyunun kuralı çocuklara anlatılır ve oyun oynanır. Son olarak <i>Penguin and Pinecone</i> adlı öyküyü power point sunumu ile çocuklara okunur.</p>		
<p>Değerlendirme</p> <p>Öykünün bitimiyle çocuklardan “doğayla ve kozalaklarla ilgili sevgilerini anlatan” bir resim yapmaları istenir. Ayrıca fen merkezine gidilerek çocuklara şu sorular sorulur: *Kozalak tohumları gösterilip “Bu nedir?” diye sorulur. *Açık kozalak gösterilip “Bu nedir?” diye sorulur. *Kapalı kozalak gösterilip “Bu nedir?” diye sorulur. *Mazı kozalağı gösterilip “Bu nedir?” diye sorulur.</p>		
<p>Aile Katılımı</p> <p>Çocukların değerlendirme uygulamasında yaptıkları resimler ebeveynlere gönderilir.</p>		
<p>Uyarılma</p> <p>İşitme yetersizliği olan bir çocuk olması durumunda; çocuğun kutudan seçtiği kozalak hakkındaki düşüncesini ifade etmekte güçlük çekiyorsa, çocuğun ifadeleri genişletilerek tekrar edilir.</p>		

Turkish Studies

Ek C

Kozalaklar İle Ritim Çalışması*
Kozalaklarla ritim çalışması; çocukların açık ve kapalı kozalaklarla tanıştığı, kozalaklarla farklı sesler çıkarma denemeleri yaptığı ve uygulayıcı eşliğinde kozalaklarla ritmik bir şarkıyı çalma aşamalarını kapsayan süreçlerden oluşmaktadır.
1. Açık ve Kapalı Kozalaklarla Tanışma
Çocukların doğa bilgileri aile, eğitim ve yaşanılan çevre gibi çeşitli faktörlere bağlı olarak farklılıklar gösterir. Bu yüzden kozalaklarla ritim çalışması yapmanın ilk aşaması, çocuklara bir müzik aleti olarak kullanacakları açık ve kapalı kozalakları tanıtmaktır.
2. Kozalaklarla Farklı Sesler Çıkarma Denemeleri
Kozalakların farklı seslerini duyabilmek için kozalakları birbirlerine, yere ya da ellere sürtme, vurma gibi eylemlerle çıkan değişik sesler keşfedilir ve dinlenir. Seslerin hangilerinin alçak, hangilerinin yüksek olduğuna dair kıyaslamalar yapılır.
3. Uygulayıcı Eşliğinde Kozalaklarla Ritmik Bir Şarkıyı Çalma
Kozalaklarla farklı sesler çıkarmayı öğrenen çocukların daha uyumlu sesler çıkarabilmeleri için yardıma ihtiyaçları vardır. Bu yüzden uygulayıcı kozalaklarla bir ritim yaparak çocuklardan kendisini izlemelerini, daha sonrasında çocukların farklı ritimler oluşturması isteyebilir. Kozalaklarla ritmik bir şarkıyı çalmak ise daha zor bir eylemdir. Bu yüzden ilk çalışmalarda seçilen ritmik şarkının çocukların sevdiği, bildiği bir şarkı olması önemlidir. Seçilen şarkı ritim çalışması yapılmadan önce bir kez dinlenir ve ardından uygulayıcı daha önceden şarkı için belirlemiş olduğu kozalak seslerini çıkararak şarkıya kozalaklar ile eşlik eder ve çocuklar izler. Son olarak da çocuklarla beraber aynı şarkıya kozalaklarla eşlik edilerek ritim yapılır.

Ek D**Babaeski İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü İzin Belgesi**

T.C.
BABAESKİ KAYMAKAMLIĞI
İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü

Sayı : 89503937-44-E.5903003
Konu : Uygulama Çalışması

27.04.2017

İLÇE MİLLİ EĞİTİM MÜDÜRLÜĞÜNE

İlgi: Özge ÖZKAN'ın 26.04.2017 tarihli dilekçesi

Trakya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Okul Öncesi Öğretmenliği 3.sınıf öğrencisi Özge ÖZKAN tarafından; İlçemiz Fatih İlkokulu Müdürlüğünce seçilecek bir sınıfta, 2 farklı günde "Merhaba Kozalak ve Kozalağın Sesi" adlı etkinliklerin, ana sınıfı öğretmenin gözetiminde, uygulama süreci ve sonuçlarla ilgili toplanan verilerin Özge ÖZKAN'ın yapacağı bilimsel çalışma dışında başka hiç bir yerde kullanılmaması, veli ve öğrencilerin özel iletişim bilgilerinin verilmemesi koşullarıyla uygulanması uygun görülmektedir.

Makamlarınızca da uygun görülmesi halinde olurlarınıza arz ederim.

Muzaffer KARAMAN
Şube Müdürü

OLUR
27.04.2017

Kadriye TOKAT
Kaymakam a.
İlçe Milli Eğitim Müdürü

Ek:
1.İlgi dilekçe örneği (1 sayfa)
2.Öğrenci olduğunu gösterir belge (1 sayfa)

Güvenli Elektronik
İmzalı Aslı ile Aynıdır
27.04.2017
Mevlana ŞENTÜRK
VHKİ

Adres: İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü/Babaeski
Elektronik Ağ: <http://babaeski.meb.gov.tr>
e-posta: msenturk@meb.gov.tr

Ayrıntılı bilgi için: Mevlana ŞENTÜRK VHKİ
Tel: (0 288) 512 11 07 dahili 120
Belgegeçer: (0 288) 512 85 00

Bu evrak güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır. <http://evraksorgu.meb.gov.tr> adresinden 2c9e-8b07-34e8-8fb8-0cf7 kodu ile teyit edilebilir.

Turkish Studies

International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 12/28